

Zespół Szkół Nr 14
w Warszawie

**SZKOLNY PROGRAM
PROFILAKTYKI**

„Programy nie pomagają, lecz mądrzy i dobrzy ludzie”

K.A. Wojcieszek

Program opracowany przez pedagoga szkolnego - Renatę Wilińską na podstawie Dzielnicowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych m. st. Warszawy dla dzielnicy Praga Północ.

Przyjęty Uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP
2. PODSTAWA PRAWNA
3. CHARAKTERYSTYKA GRUPY WIEKOWEJ I ŚRODOWISKA SZKOLNEGO.
4. DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO.
5. IDENTYFIKACJA PROBLEMU.
6. CELE OGÓLNE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI.
7. PLAN DZIAŁAŃ W OBSZARZE WYŁONIONYCH PROBLEMÓW.
8. REALIZATORZY SZKOLNYCH DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH.
9. EWALUACJA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI.

I. WSTĘP

Szkoła jest miejscem intensywnego rozwoju w zakresie funkcjonowania interpersonalnego i społecznego w grupie rówieśniczej. Wypełnia znaczną część aktywnego życia młodzieży. Jest miejscem konfrontacji autorytetów i kształtowania się poczucia własnej wartości. My jako nauczyciele oraz wychowawcy możemy mieć wpływ na młodego człowieka, możemy pomagać w trudnych sytuacjach i wskazywać właściwą drogę. Pamiętając przy tym, że „łatwiej zapobiegać niż leczyć”. Dlatego min. opracowaliśmy Szkolny Program Profilaktyki.

A czym w takim razie jest profilaktyka? Wg Zbigniewa Gasia PROFILAKTYKA to rozłożony w czasie proces, który wspiera zdrowie przez umożliwienie ludziom uzyskania pomocy potrzebnej im do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz przez umożliwienie jednostkom osiągnięcia subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego, bogatego życia. Jej celem jest więc ochrona ucznia przed podejmowaniem zachowań hamujących lub niszczących rozwój, nazywanych często zachowaniami ryzykownymi. Działania profilaktyczne są bardzo różne, w zależności od osób, do których je kierujemy. Wyróżnia się więc następujące grupy:

1. Niskiego ryzyka - należą do niej osoby, które nie podejmują jeszcze zachowań ryzykownych. Profilaktyka skierowana w ich stronę powinna odbywać się właśnie na terenie szkoły i poprzez swoje działania należy przekazać komunikat „POCZEKAJ DO DOROSŁOŚCI!”
2. Podwyższonego ryzyka - należą tu osoby, które mają już za sobą pierwsze próby zachowań ryzykownych. Zadaniem szkoły jest w tym przypadku skierowanie do odpowiednich instytucji, które udzieli fachowej pomocy. Przez swoje działania przekazujemy komunikat „WYCOFAJ SIĘ!”
3. Wysokiego ryzyka - należą tu osoby o utrwalonych zachowaniach ryzykownych, a skierowana w ich kierunku profilaktyka ma przeciwdziałać pogłębianiu się degradacji społecznej (leczenie, rehabilitacja i resocjalizacja).

My jako szkoła możemy być miejscem realizacji profilaktyki pierwszorzędowej, która polega na promocji zdrowia, ochronie młodzieży przed zagrożeniami poprzez działania wychowawczo - profilaktyczne, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Nie zwalnia nas to jednak z działań dotyczących kolejnych, wymienionych grup. Musimy obserwować młodzież, rozmawiać, być z nimi, aby w sytuacjach rozpoznania pierwszych prób podejmowania ryzykownych zachowań, zareagować i skierować do odpowiedniej poradni, w której otrzymają pomoc.

Szkolny Program Profilaktyki realizowany jest na gruncie szkolnym we współpracy ze środowiskiem lokalnym i obejmuje swoim działaniem całe środowisko szkolne.

Jest propozycją wprowadzenia do szkoły konkretnych działań o charakterze profilaktyczno - wychowawczym. Program uczy umiejętności konstruktywnego za-

spokajania potrzeb i radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Ma wyposażyć uczniów w informacje dotyczące min poszczególnych środków ourzających, ich wpływu na fizjologię człowieka, etapów uzależnienia i różnic indywidualnych w tym zakresie, promować przy tym zdrowy styl życia. Poprzez różnego rodzaju działania chcemy także zachęcić i motywować młodzież do nauki.

Program ten jest próbą uświadomienia naszym uczniom, że większa swoboda wiązać się powinna z większą odpowiedzialnością za swoje działania.

Dzięki wszystkim podjętym działaniom, uda nam się, jeśli nie wyeliminować czynników ryzyka, to chociaż ograniczyć.

Szkolny Program Profilaktyki jest skorelowany z podstawowymi dokumentami szkoły wyznaczającymi zakres działań edukacyjno - dydaktyczno - wychowawczych. Realizowany jest we współpracy z nauczycielami i innymi pracownikami szkoły, rodzicami oraz środowiskiem lokalnym.

II. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną programu profilaktyki są następujące akty prawne oraz dokumenty:

1. Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lutego 2002 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
2. Konwencja o Prawach Dziecka.
3. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r.
4. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jednolity) z dnia 9 listopada 1995r.
5. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity) z dnia 24 kwietnia 1997r.
6. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity) z dnia 26 października 1982r.
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U.03.11.114 z dnia 2003.01.29 z późn. zm.)
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie zakresu i organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą.
9. Lokalny Program Profilaktyki Uzależnień dla Dzielnicy Praga Północ m. st. Warszawy na rok 2007.
10. Rządowy program poprawy stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”.
11. Statut Szkoły.
12. Regulamin Szkolny.
13. Program Wychowawczy.

III. CHARAKTERYSTYKA GRUPY WIEKOWEJ I ŚRODOWISKA UCZNIOWSKIEGO

Nasza szkoła kształci uczniów w ramach 4-letniego technikum geodezyjnego, geologicznego oraz drogowego. Uczniowie pochodzą z Warszawy oraz różnych pobliskich miejscowości. Stanowią grupę w przedziale wiekowym 16-20 lat. Pochodzą z różnych środowisk, odczuwają czasami trudności w komunikowaniu się, mają problemy z asertywnością, różnią się poziomem wiedzy. W związku z tym wchodzą w różne grupy ryzyka, mają nierzadko wiele problemów edukacyjnych.

Niewątpliwie jest to trudny okres dla młodego człowieka. Nagromadzenie problemów związanych z rozwojem fizycznym i emocjonalnym oraz zmianą środowiska i otoczenia (przejście z poziomu szkół gimnazjalnych do szkoły średniej) wywołuje u młodych ludzi poczucie obawy, lęku, czasem objawów depresji.

Okres ten obejmuje dwie fazy:

- pełną adolescencję (między 12 a 17 rokiem życia) - nasila się tendencja do uniezależnienia od rodziców. Przy podejmowaniu decyzji ważniejsi stają się rówieśnicy. Następują gwałtowne zmiany w sferze życia emocjonalnego. Pojawia się arogancja, buntowniczność i lekceważenie autorytetowi. Wzmacniają się mechanizmy obronne, intensyfikuje wymiar życia heteroseksualnego;
- późną adolescencję (między 17 a 20 rokiem życia) - następuje konsolidacja życia psychicznego, zakończeniu ulega proces identyfikacji psychoseksualnej, dalszej przebudowie ulegają relacje z rodzicami i rówieśnikami a ich celem jest dążenie do pełnego partnerstwa.

Wg B. Varenhorsta młody człowiek na drodze do dorosłości osiąga w tym okresie życia następujące cele:

- doświadczenie fizycznej dojrzałości seksualnej. Jest to najbardziej podstawowy i uniwersalny cel, osiągany z reguły między 12 a 16 rokiem życia. Wiąże się on głównie ze sferą biologiczną, ale ma olbrzymie konsekwencje interpersonalne. Dotyczy zarówno modyfikacji w zakresie obrazu siebie, sposobów kontaktowania się z rówieśnikami i dorosłymi, jak też nowych ról i obowiązków społecznych;
- rozwijanie własnej tożsamości, poszukiwanie odpowiedzi na pytanie „kim jestem?”, „jakie są moje relacje z innymi ludźmi?”. Stopniowe formułowanie odpowiedzi na te pytania łączy się ze sprawdzaniem siebie w różnych sytuacjach i prowadzi do stabilizacji koncepcji własnej osoby. Tutaj pojawia się również wyraźna świadomość ciągłości własnego rozwoju, a więc selekcja minionych doświadczeń, intensywne doświadczanie terażniejszości oraz świadome planowanie przyszłości;

- poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o sens własnego życia, określenie swojego przyszłego miejsca w społeczeństwie (np. wybiera zawód, krystalizuje poglądy na temat życia rodzinnego, wykształca postawy wobec obowiązujących norm i ról społecznych). Dokonuje tego poprzez intensywne eksperymentowanie w różnych sferach życia i sprawdzenie swoich mocnych i słabych stron;
- uzyskanie autonomii, czyli stopniowe uwalnianie się od opinii rodziców, a także nauczycieli, od ich autorytetu, systemu wartości, poglądów na życie. Wzrasta natomiast znaczenie grupy rówieśniczej, która staje się ważnym punktem odniesienia oraz miejscem do eksperymentowania z własną wolnością i odpowiedzialnością;
- wyrastanie z egocentryzmu, który w okresie dojrzewania przejawia się w dwóch podstawowych postaciach: pierwszą jest poczucie nieustającego bycia na scenie, gdzie inni ludzie słuchają oglądają i oceniają. Bywa często źródłem wielu bolesnych doświadczeń i trudności rozwojowych; druga to rodzaj psychologicznej samotności, polegającej na poczuciu braku zrozumienia przez otoczenie (na zasadzie własnej wyjątkowości i niecodzienności przeżyć i doświadczeń). Wyrastanie z egocentryzmu łączy się zatem z powstawaniem poczucia wspólnoty z innymi członkami społeczeństwa oraz umiejętnością zainteresowania się drugim człowiekiem i wzajemnym poszanowaniem
prawa do odmienności;
- reorganizacja systemu wartości w okresie dojrzewania jest największa. Wiąże się ona z dwoma podstawowymi zjawiskami: z usprawnieniem procesów myślenia (przejście od konkretów do abstrakcji), co bezpośrednio prowadzi do większych możliwości w gromadzeniu i przetwarzaniu informacji o świecie i o sobie oraz z kwestionowaniem systemu wartości społeczeństwa (w tym również własnych rodziców), skłonnością do idealizowania i oparciem na grupie rówieśniczej. Wszystko to sprawia, że nastolatek przeczacowuje dotychczasowe wartości, wybiera nowe i tworzy nowy, własny system wartości.

Okres dojrzewania to czas, w którym młody człowiek nabywa nowych doświadczeń, eksperymentuje, wchodzi w nowe role. W procesie tym istotną rolę odgrywają osoby dorosłe, a zwłaszcza rodzice i nauczyciele. Skutkiem zaniedbań w procesie wychowania, nie zaspokojonych potrzeb rozwojowych, są zaburzenia w zachowaniu młodego człowieka. Są to tzw. zachowania ryzykowne, niezgodne z przyjętymi normami społecznymi, prawnymi, obyczajowymi i zdrowotnymi. Zalicza się do nich używanie środków psychoaktywnych, przedwczesna inicjacja seksualna, zachowania agresywne i przestępcze, wagary, porzucenie nauki szkolnej, ucieczki z domu, wulgaryzmy. Badania wykazały, że zachowania ryzykowne mają tendencję do kumulowania się, jedno zachowanie pociąga za sobą inne, np. picie alkoholu czy odurzaniu się narkotykami towarzyszy agresja, przestępczość, wzrasta aktywność

seksualna. Motywy wszystkich zachowań ryzykownych są bardzo podobne: nabieranie śmiałości w kontaktach z ludźmi, ciekawość, nuda i monotonia, ucieczka od problemów życiowych i szkolnych, ucieczka od samotności i lęków, chęć upodobnienia się do grupy rówieśniczej, próba zwrócenia na siebie uwagi dorosłych. Są więc sposobami na załatwienie bardzo ważnych problemów życiowych, których młodzi ludzie nie potrafią rozwiązać inaczej.

Dlatego należy wprowadzać do szkoły konkretne działania zmierzające do podniesienia stanu bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć eliminujących agresję słowną, zastraszanie, używanie środków psychoaktywnych, w tym papierosów.

Wszystkie te zadania należy realizować na granicy szkolnym we współpracy ze środowiskiem lokalnym, poradnią psychologiczno - pedagogiczną oraz innymi poradniami specjalistycznymi (Drabina, Punkt, Agraftka, fundacja Dominik).

Bardzo duży nacisk należy położyć na współpracę z rodziną, aby pomóc jej w rozwiązywaniu problemów, podnieść poziom umiejętności wychowawczych rodziców.

BIBLIOGRAFIA:

1. Z. Gaś, profilaktyka uzależnień, Warszawa 1993
2. Materiały Edukacyjne Pracowni Profilaktyki Problemowej „Konstruowanie, monitorowanie i ewaluacja programów profilaktycznych”, Warszawa 2004
3. Z. Gaś, Profilaktyka w szkole, Warszawa 1999
4. J. Szymańska, „Programy profilaktyczne”, Warszawa 2000
5. K.A. Wojcieszek, „Wygrać życie. Szkolny program profilaktyki”.

IV. DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO

Tworzenie Szkolnego Programu Profilaktyki wymaga określenia obszarów problemowych i dostosowania do nich konkretnych działań. Problemy i potrzeby uczniów zdiagnozowano min. na podstawie anonimowych ankiet przeprowadzonych w środowisku uczniów, nauczycieli i rodziców. Podstawowym celem tych badań było zebranie wiarygodnych informacji dotyczących występowania i rozmiarów takich zjawisk jak: używanie substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki i inne), agresja wśród młodzieży, trudności szkolne, brak troski o własne zdrowie, bezpieczeństwo na terenie szkoły, przyczyny niskiej frekwencji.

Obok ankiet, wiele informacji dotyczących uczniów uzyskano w rozmowach indywidualnych prowadzonych przez pedagoga z uczniami, nauczycielami, rodzicami w oparciu o przeprowadzane wywiady środowiskowe. Cennym źródłem wiedzy w tym zakresie okazała się również analiza dokumentacji szkolnej, opinii psychologicznych, analiza frekwencji uczniów w dziennikach lekcyjnych oraz obserwacja zachowań uczniów w różnych sytuacjach szkolnych.

V. IDENTYFIKACJA PROBLEMU

Ankiętę przeprowadziliśmy w naszej szkole we wrześniu w roku szkolnym 2007/2008. Badaniem objęliśmy 202 uczniów z 9 klas (2 klasy pierwsze, 4 drugie, 3 trzecie), rodziców oraz nauczycieli. Uczniowie odpowiadając anonimowo na pytania zawarte w ankietach przekazywali informacje dotyczące:

- ✓ Relacji z rodzicami,
- ✓ Frekwencji na zajęciach szkolnych,
- ✓ Uzależnień,
- ✓ Sposobu spędzania wolnego czasu i relacji z rówieśnikami,
- ✓ Nauczycieli,

Nasi uczniowie swoje relacje z rodzicami określają jako dobre (89%), uważają, że interesują się ich problemami (69%) oraz nieobecnościami w szkole (93%). Tylko 10% badanych odczuwa brak zrozumienia ze strony rodziców.

63% młodzieży opuszcza zajęcia z przyczyn nieusprawiedliwionych. W czasie wagarów najczęściej wracają do domu – 46%, przebywają u znajomych – 40%, chodzą po mieście – 34% i siedzą w bufecie – 15%. Niestety 21% stwierdziło, że spożywali w tym czasie alkohol. Przed pójściem na wagary połowa naszych ankietowanych zaprasza na nie także kolegów i koleżanki. Jednocześnie większość deklaruje znajomość procedur usprawiedliwiania nieobecności w szkole oraz zwalniania z lekcji. 61% badanych nie zdarzyło się pisać usprawiedliwienia swojej nieobecności samemu, a na pytanie „Jak często rodzice usprawiedliwiają twoje nieobecności wiedząc, że były to wagary?” odpowiadają:

NIGDY	33%
CZASAMI	42%
ZAWSZE	15%

Zdecydowana większość ankietowanych widzi związek między liczbą opuszczonych godzin a wynikami w nauce. Jako najczęstsze przyczyny ucieczek ze szkoły podają: złe samopoczucie (66%), problemy osobiste (58%), lenistwo (55%) strach przed klasówką (42%), nudne lekcje (41%) i obowiązki, z powodu których muszą pozostać w domu (23%). Wpływ na podniesienie frekwencji w szkole miałyby ciekawe, urozmaicone lekcje (65%), ograniczenie sytuacji wywołujących stres (35%). Co ciekawe, połowa ankietowanych jest za opracowaniem szkolnego systemu nagród za wysoką frekwencją uczniów i klas.

Kolejna grupa pytań dotyczyła problemu uzależnień. Nasi uczniowie rozmawiali z rodzicami na temat zagrożeń wynikających z picia alkoholu, brania

narkotyków i wczesnego rozpoczęcia życia seksualnego (ok. 70%). 44% naszej młodzieży spróbowała alkoholu przed 15 rokiem życia, 35% między 15 a 19 rokiem życia. Tylko 11% twierdzi, że nigdy nie piła alkoholu. Na terenie szkoły zdecydowana większość nie była pod wpływem alkoholu (80%) ani narkotyku (80%). Do palenia papierosów przyznaje się 32% młodzieży. Na pytanie „Co myślisz o używaniu narkotyków?” ankietowani zaznaczali następujące opinie:

✓ to głupota	79%
✓ trudno się od nich uwolnić	63%
✓ szkoda na nie pieniędzy i zdrowia	74%
✓ narkotyki to śmierć – nigdy ich nie użyję	67%
✓ zatruwają życie człowieka	66%

Przed postawami patologicznymi (zażywanie narkotyków, notoryczne wagary) chronić może rodzina, zainteresowania, uprawianie sportu. Osobami odpowiedzialnymi za informowanie młodzieży o zgubnym wpływie zażywania narkotyków i innych środków psychoaktywnych powinni być zarówno pedagog szkolny (45%), jak i wychowawca (31%). Większość widzi sens organizowania spotkań ze specjalistami zajmującymi się uzależnieniami. 42% ankietowanych uważa, że rodzice powinni współpracować ze szkołą w zapobieganiu w/w zagrożeniom.

Sposób spędzania wolnego czasu przez młodzież to przede wszystkim spotkania z przyjaciółmi, udział w prywatkach, słuchanie muzyki, komputer, telewizja i sport. Rówieśnicy imponują poczuciem humoru, szczerością i koleżeństwem. Nie podoba się natomiast cwaniactwo (53%), fałsz, nieuczciwość (50%), chamstwo (49%). Największe zaufanie młodzi ludzie mają do rodziców (70%), do przyjaciół (41%). U nauczycieli cenią przede wszystkim:

✓ umiejętność porozumiewania się z uczniami	49%
✓ umiejętność tłumaczenia	48%
✓ poczucie humoru	47%
✓ wyrozumiałość	47%
✓ wytrwałość	39%
✓ sprawiedliwe ocenianie	37%
✓ życzliwość	32%
✓ cierpliwość	30%

Na ostatnie pytanie „Czego najbardziej nie akceptujesz w zachowaniu nauczycieli?” 30% ankietowanych nie dała żadnej odpowiedzi. Pozostali pisali:

- ✓ niesprawiedliwego oceniania
- ✓ faworyzowania
- ✓ krzyku
- ✓ chamstwa
- ✓ niezrozumiałe tłumaczenie
- ✓ wyżywiania

- ✓ Krytyka całej klasy zamiast konkretnych osób
- ✓ Patrzą na nazwisko
- ✓ Drwin
- ✓ Wszechwiedzący nauczyciel
- ✓ Nudzenie
- ✓ Wszystko ok.
- ✓ Niezrozumienie
- ✓ Za bardzo cisną w nauce
- ✓ Za często pytają i robią kartkówki

Rodzice odpowiadali na pytania dotyczące swoich relacji z dziećmi, problemu uzależnień, przyczyn niskiej frekwencji na zajęciach szkolnych. W ankiecie wzięło udział 70 osób.

50% ankietowanych rodziców uważa, że problemy picia alkoholu, brania jakiegokolwiek używek nie dotyczą ich dzieci. 30% - obawia się, że picie alkoholu i branie narkotyków może dotknąć ich dzieci. Zdecydowana większość rozmawiała z nimi na te tematy. 80% rodziców twierdzi, że dzieci nie wracały do domu pod wpływem alkoholu. Wielu rodziców (70%) ocenia swoją wiedzę na temat działania narkotyków jako wystarczającą, a 90% potrafiłaby rozpoznać, czy dziecko jest pod wpływem środka psychoaktywnego. Tylko 22% ankietowanych ocenia swoją wiedzę jako niepełną. Inne zagrożenia jakie widzą rodzice to gry komputerowe oraz zagrożenie ze strony innych rówieśników. Na pytanie „Gdzie szukaliby pomocy w razie problemów wychowawczych?” na pierwszym miejscu pojawia się szkoła, poradnia, rodzina. Do instytucji i czynników, które pomagają chronić młodzież przed zagrożeniami to, wg badanych, należy rodzina(80%), edukacja w szkole(51%), zainteresowania dziecka oraz uprawianie sportu. Osoby odpowiedzialne w szkole za przekazywanie informacji o zagrożeniach to pedagog, wychowawca i nauczyciel. Na pytanie „Czy dziecko ma na terenie szkoły możliwość otrzymania propozycji spróbowania

alkoholu – 50% na 50
narkotyków - 50% na 50

Rodzice chcieliby brać udział w spotkaniach ze specjalistami organizowanych na terenie szkoły (64%). Ankietowani widzą związek między liczbą opuszczonych godzin a wynikami w nauce. 36% - nigdy nie usprawiedliwia swoim dzieciom ucieczek z lekcji. Przyznaje się do tego tylko 16%. Rodzice znają procedury zwalniania i usprawiedliwiania nieobecności. 70% ankietowanych przyznaje, że nieobecności w szkole są spowodowane trudną sytuacją rodzinną. Przyczyn wagarów należy szukać, wg rodziców, w lenistwie uczniów (58%), atmosferze w szkole (53%) i sytuacji rodzinna ucznia (22%). Na podniesienie frekwencji może mieć wpływ:

- Systematyczne kontakty rodziców z nauczycielami (67%),
- Urozmaicenie zajęć lekcyjnych (46%)
- Praca społeczna na rzecz szkoły (42%)

➤ Uświadamianie młodzieży o negatywnych skutkach opuszczania zajęć (40%),

W ankiecie wzięło udział 24 nauczycieli, w tym 15 wychowawców. Najważniejsze problemy, z jakimi się borykają to brak dyscypliny wśród uczniów, palenie papierosów, słabe wyniki w nauczaniu, brak kultury osobistej uczniów. Większość uważa, że problemy picia alkoholu, brania narkotyków, wczesnej inicjacji seksualnej dotyczy także naszej młodzieży. 90% nauczycieli rozmawiało z uczniami na wspomniane wyżej tematy. Osobami odpowiedzialnymi za informowanie młodzieży o zgubnym wpływie uzależnień jest na terenie szkoły jest pedagog szkolny oraz wychowawca klasy. Instytucje/czynniki chroniące uczniów przed patologią to wg nas rodzina, uprawianie sportu, pozaszkolne koła zainteresowań oraz edukacja w szkole. Swoją wiedzę na temat działania narkotyków oraz zagrożeń płynących z ich używania 6 ocenia jako wystarczającą, 6 jako niepełną. 10 potrafiłoby rozpoznać ucznia pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych, 3 raczej nie. W przypadku 9 n zdarzyło się, aby uczeń podczas lekcji był pod wpływem alkoholu lub innego środka. Na palenie papierosów na terenie szkoły przyzwala tylko 2n. Wszyscy nauczyciele widzą potrzebę organizowania szkoleń prowadzonych przez specjalistów, a dotyczących zagrożeń, na jakie narażona jest młodzież.

Kolejne pytania dotyczyły frekwencji w szkole. Jako główne przyczyny wielu nieobecności wskazywane jest lenistwo uczniów oraz sytuacja rodzinna. Wpływ na podniesienie frekwencji na zajęciach miałyby systematyczne kontakty rodziców i nauczycieli, uświadomienie młodzieży o negatywnych skutkach opuszczania zajęć, urozmaicenie zajęć lekcyjnych, ograniczenie sytuacji wywołujących stres. Na pytanie „Co zrobić, aby dyżur na korytarzu był skuteczny?” nauczyciele odpowiedzieli:

- ✓ Skuteczniejsze pilnowanie toalet,
- ✓ Uczniowie powinni ponosić konsekwencje nieregulaminowego zachowania,
- ✓ Sumienne pełnienie dyżurów (wszyscy!),
- ✓ Schemat postępowania w przypadku łamania regulaminu,
- ✓ Patrzenie, słuchać, rozmawiać,
- ✓ Kontrola, czy nauczyciele dyżurują,
- ✓ Częste a krótkie dyżury,
- ✓ Wyrzucanie palaczy z WC,
- ✓ Obecność 2 nauczycieli jednocześnie, w tym jeden pan,
- ✓ Monitoring szkoły.

Do najważniejszych obowiązków wychowawcy należy:

- ✓ kształtowanie właściwej postawy wobec innych osób, szacunku dla innych,
- ✓ pomoc w problemach osobistych i szkolnych,
- ✓ kontakt z uczniem i rodzicami, znajomość środowiska uczniów,
- ✓ integracja klasy,
- ✓ kontrolowanie frekwencji i znalezienie przyczyn nieobecności,

- ✓ rozwiązywanie konfliktów w klasie,
- ✓ natychmiastowe reagowanie w przypadku rozpoznania zagrożeń,
- ✓ zdyscyplinowanie młodzieży,
- ✓ zachęcanie do nauki,
- ✓ tworzenie atmosfery sprzyjającej właściwemu stosunkowi do obowiązku szkolnego.

Przeprowadzone ankiety, obserwacja środowiska szkolnego, rozmowy z rodzicami i nauczycielami, jak również analiza dzienników szkolnych, wykazały, że w naszej szkole występują następujące problemy:

- niska frekwencja, wagary,
 - lekceważący stosunek do obowiązków szkolnych i brak motywacji do nauki,
 - brak poszanowania mienia szkolnego i osobistego, zaśmiecanie szkoły,
 - palenie papierosów i spożywanie alkoholu,
- Postawa roszczeniowa uczniów,
- agresja słowna (wulgaryzmy), bardzo rzadko agresja fizyczna.

Przedstawiona powyżej ocena stanu wyjściowego w zakresie problemów wychowawczych i zagrożeń umożliwiła nam sformułowanie głównych celów Szkolnego Programu Profilaktyki, a następnie wyznaczenie zadań i sposobów ich realizacji.

VI. CELE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

1. Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym i stwarzanie warunków do właściwego wypełniania obowiązków szkolnych.
2. Profilaktyka uzależnień oraz promowanie zdrowego stylu życia i higieny psychicznej.
3. Ograniczenie zachowań agresywnych wśród uczniów i wzmacnianie zachowań pozytywnych.

VII PLAN DZIAŁAŃ SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

CEL: Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym i stwarzanie warunków do właściwego wypełniania obowiązków szkolnych.

Szczegółowa realizacja w/w celu omówiona została w Programie Poprawy Frekwencji.

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA I FORMY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIE- DZIALNE
<p>1. Uczeń zna podstawowe dokumenty szkolne określające warunki realizowania obowiązku nauki.</p> <p>2. Uczeń wypełnia obowiązki uczniowskie i ma pełną świadomość konsekwencji Zaniedbań szkolnych.</p> <p>3. Uczeń ma większą motywację do nauki.</p> <p>4. Adaptacja w środowisku szkolnym uczniów klas pierwszych.</p>	<p>Wyposażyć uczniów i rodziców w wiedzę z zakresu prawa szkolnego, konsekwentnie stosować przyjęty w szkole system kar i nagród, zawarty w Regulaminie Szkoły.</p> <p>Zapobieganie wagarom- współpraca ze Strażą Miejską, zajęcia z młodzieżą w czasie godzin wychowawczych, stała kontrola frekwencji na wszystkich zajęciach, rozmowy z rodzicami.</p> <p>Wzrost potrzeb edukacyjnych i rozwijanie zainteresowań poprzez stosowanie aktywnych metod nauczania, wykorzystywanie multimedialnych środków dydaktycznych, stosowanie technologii informacyjnej na zajęciach szkolnych, poznawanie skutecznych metod uczenia się. konsultacje indywidualne dla uczniów. Poznawanie technik skutecznego uczenia.</p> <p>Udzielanie uczniom klas I wsparcia psychicznego i wskazówek ułatwiających adaptację- spotkania z uczniami i rodzicami klas pierwszych, zajęcia integracyjne w I klasach (Bank pytań,, niedokończone zdania itp.), ankieta adaptacyjna</p>	<p>Nauczyciele Pedagog szkolny Wychowawcy Straż Miejska</p>

CEL: Ograniczenie zachowań agresywnych wśród uczniów i wzmacnianie zachowań pozytywnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA I FORMY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
1. Zapewnienie uczniom bezpiecznych warunków nauki.	Dostarczanie informacji o tym, jak rozpoznać agresora i ofiarę przemocy- zajęcia na godz. wychowawczej, pogadanki, filmy, zajęcia w ramach programu profilaktycznego „Bądź odpowiedzialny” Redukowanie w szkole wszystkich form agresji- procedury postępowania w załączniku. Zapewnienie bezpieczeństwa w czasie lekcji i przerw-systematyczne sprawdzanie obecności uczniów na lekcjach, sprawdzanie obcych osób wchodzących na teren szkoły, dyżury nauczycieli na przerwach, patrol SM na terenie szkoły i w jej pobliżu.	Przedstawiciel Straży Miejskiej i Policji Pedagog szkolny Wychowawcy klas
2. Wymiana poglądów i doświadczeń na temat zachowania uczniów	Szkoleniowa Rada Pedagogiczna „Agresja w szkole”, informacja na tablicy w pokoju nauczycielskim. Pedagogizacja rodziców- przeprowadzenie ankiet i wywiadów wśród rodziców, spotkania w czasie zebrań z rodzicami. Praca nad stworzeniem wewnątrzszkolnego regulaminu szkoły. Spotkania zespołu wychowawców. Uwrażliwienia młodych ludzi na zachowania niekulturalne poprzez uczenie empatii i podawanie przykładów zachowań godnych naśladowania- zajęcia w klasach na temat: Czym charakteryzuje się człowiek kulturalny, opracowanie wzorca,	Nauczyciele Personel szkoły Nauczyciel dyżurujący
3. Podjęcie działań alternatywnych wobec zachowań agresywnych	Akcje, konkursy, imprezy organizowane przez Samorząd Uczniowski Udział w konkursach, zawodach sportowych Powierzenie uczniom agresywnym funkcji klasowych, angażowanie w życie szkoły Opracowanie wewnątrzszkolnego regulaminu i strategii postępowania w określonych sytuacjach.	
4. Wzrost kultury osobistej młodzieży	Uświadomienie uczniom, że wulgaryzmy to sposób uzewnętrznianie negatywnych emocji, to przejaw agresji i stresu- zajęcia z młodzieżą(burza mózgow)- próba wyszukania własnych sposobów na zastąpienie wulgaryzmów innymi sformułowaniami(eufemizmy).	Nauczyciele Poloniści

CEL: Profilaktyka uzależnień oraz promowanie zdrowego stylu życia i higieny psychicznej.

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA I FORMY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
<p>1. Uczeń zna bezpośrednio i odległe skutki stosowania używek</p> <p>2. Uczeń umie przeciwstawić się presji rówieśników, zna sposoby odmawiania, ma poczucie własnej wartości</p> <p>3. Uczeń i rodzice wiedzą do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacji trudnej, rodzice posiadają wiedzę na temat zachowań ryzykownych</p> <p>4. Uczeń ma wiedzę dotyczącą AIDS</p>	<p>Promowanie hasła „Nałogi kradną wolność”. Akcja „Dzień bez papierosa” 17 listopada - konkurs na plakat i wiersz, hasło na temat szkodliwości palenia, ankieta przeprowadzona wśród uczniów dotycząca wiedzy na temat nikotyny, opracowanie i ogłoszenie jej wyników.</p> <p>Dostarczanie informacji o mechanizmach i następstwach zdrowotnych picia alkoholu, palenia papierosów i zażywania narkotyków, o konsekwencjach zachowań osoby będącej pod wpływem alkoholu lub narkotyków- realizacja programu profilaktycznego „Bądź odpowiedzialny”, patrol SM na terenie szkoły i w jej pobliżu, projekcje filmów, prelekcje prowadzone przez przedstawicieli MONAR-u, klubu AA, lekarza lub pielęgniarki, dyskusją ulotki, zajęcia w klasach, zorganizowanie konkursu na plakat antyreklamny nikotynowej, alkoholowej i narkotykowej.</p> <p>Kształtowanie umiejętności skutecznego odmawiania, czyli zachowania asertywne- zajęcia w klasach „Jak skutecznie odmawiać”, spotkania z psychologiem.</p> <p>Pomoc młodzieży uzależnionej i pochodzącej z rodzin alkoholików i narkomanów- gromadzenie informacji o rodzinach patologicznych, stał}’ kontakt z PPP i innymi instytucjami wspierającymi szkołę w zakresie profilaktyki zachęcanie rodziców do współpracy, praca indywidualna z uczniem, kierowanie uczniów i ich rodziców do specjalistycznych ośrodków na terapię indywidualną, grupową. Pedagogizacja rodziców- przeprowadzenie ankiet i wywiadów wśród rodziców, referaty w czasie zebrań z rodzicami, przekazanie rodzicom ulotki pt. „Co należy}’ wiedzieć i co należy}’ zrobić aby chronić dziecko przed narkotykami” oraz nr telefonów do instytucji, w których znajda pomoc.</p> <p>Akcja „Światowy Dzień AIDS” -1 grudnia <u>projekcja filmu o tematyce AIDS, plakaty, prelekcje, informacje na tablicy pedagoga i pielęgniarki.</u></p>	<p>Pedagog szkolny i zaproszeni goście np. przedstawiciele MONAR-u, SANEPID-u, DRABINA, Wychowawcy klas Samorząd szkolny Straż Miejska Psycholog Pielęgniarka szkolna Rodzice</p>

IX. EWALUACJA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

Ewaluacja to proces systematycznego gromadzenia informacji na temat właściwości, rezultatów programu (wg M.Patton). Celem ewaluacji Szkolnego Programu Profilaktyki jest ocena, czy założenia programu zostały osiągnięte, czy działania podjęte przez szkołę przynoszą, zamierzone przez nas efekty oraz jakich zmian należy dokonać, aby zwiększyć ich skuteczność. Ewaluacja przewidziana jest po trzech latach realizacji programu.

Sposoby i narzędzia ewaluacji:

- obserwacja zachowania uczniów na terenie szkoły
- obserwacja postępów w nauce i zachowaniu młodzieży
- udział uczniów w życiu klasy i szkoły
- frekwencja na zajęciach szkolnych
- udział w zajęciach pozalekcyjnych oraz konkursach
- ocena samopoczucia ucznia w szkole
- ankieta
- analiza dokumentacji szkolnej
- rozmowy

